

Høytragende musikkgeni med beina på bakken

Den omfangsrike platesamlingen hans inneholder knapt en tone orgel-musikk. Ytterst sjelden går han på orgelkonsert – om han da ikke holder konserten selv. Engelske Tim Rishton sies å være en av verdens fremste organister. Sammen med familien har han slått rot i Rauma.

Av SIGMUND NORDAL

Bare 2 år gammel bygde lille Timothy John Rishton et keyboard med legoklossene sine. Da han satte seg ned og klimpret på «tangentene» med høytidelig mine, skjønte foreldrene at de hadde fått en sønn litt utenom det vanlige. Det sto ikke mindre klart for dem da sønnen som 6-åring sto opp klokka fem hver morgen for å øve på pianoet noen timer før skoledagen tok til. Ikke mindre oppsiktsvekkende var det da han sju år gammel ble «ansatt» som fast organist hver søndag i den lokale kirken.

Musikkgeni

Både før og etter er det ikke rent få som har karakterisert den lavmælte mørke mannen som et musikkgeni. Store ord om seg selv har han aldri brukt.

– En av de virkelige enerne innen orgelverdenen i moderne historie, Lady Susi Jeans, hadde Tim som sin siste elev. Hun var ikke det minste i tvil om at han er en av verdens beste organister i dag. Det må kona hans Tracy fortelle. Sammen med de to barna, Bethan (4) og Matthew (2) har hun og Tim Rishton stiftet bo i Søvik i Måndalen. Ikke akkurat verdens musikknavle, for å si det pent. Men det hindrer ikke Tim Rishton i å kunne praktisere sitt yrke og sin hobby så mye han bare begjærer.

– Vi følte at her skulle vi være. Det var nærmest som et kall, forteller Tim smilende, og rører det religiøse motivet. Både han og Tracy er aktive kristne.

– Det er liksom noe med dette landet og dette stedet som tiltrekker oss. Det fascinerte oss fullstendig. Her er det trygt og godt og fullt av muligheter.

– Men er det ikke vanskelig å utøve og utvikle musikk på toppplan fra en avsidesliggende fjordarm i Norge?

– Snarere tvert imot. Som musiker på mitt nivå, kan jeg velge vilkårlig hvor jeg vil bo og samtidig praktisere mitt fag. Med dagens teknologi og kommunikasjonsmuligheter byr det ikke på vanskeligheter enten du bor i en storby eller her ute på landsbygda. Om jeg for eksempel får forespørsel om å holde en konsert i Paris, er det minst like enkelt å organisere det fra Måndalen som fra Oslo, forteller Tim Rishton og fører blikket kjapt bort på telefaksmaskinen.

– Jeg sender og mottar kontrakter via telefaxen. Når alt er i boks er det bare å hoppe på et fly i Molde og dra avsted.

Hvorfor ikke?

– I stedet for å spørre hvorfor vi har bosatt oss i Måndalen, kan du jo vri på det: «Hvorfor ikke?», mener organisten.

Han er langtfra isolert fra det musikkfaglige miljøet. Tim Rishton har mange reisedøgn i året, tross full stilling som organist i Grytten prestegjeld. Ifjor holdt han til sammen nesten 100 konserter i innland og utland. Om han er i Brussel en helg, kan det være Paris neste. Helga etter kan det være Helgeland

Orgelmusikken er hans liv. Men Tim Rishton meget sjelden på orgelkonserter selv.

eller Tromsø. Kontinentet er lite for Tim Rishton. Han holder stadig forelesninger på musikkonservatorier og holder jevnlig kontakt med folk innen musikkbransjen via ulike kanaler. Forespørsler fra alle hold mottar han daglig. Ofte må han si nei.

– Først og fremst prioriterer jeg jobben i Rauma. Alt annet er fritidsaktiviteter, hevder han.

Første gang den høytragende, men ytterst uglamorøse organisten hørte om Måndalen, var i 1987. Da var han og Tracy bosatt et halvt års tid på Lurøy i Lofoten. Nærmeste nabo var tilfeldigvis måndalingen Jan Sørli. Som romsdalinger flest,

talte Sørli varmt om hjemstedet sitt. Men det skulle gå flere år før Rishton selv fikk oppleve romsdalsnaturen.

– I 1990 hadde jeg noen spilleoppdrag i Gudbrandsdalen. En dag tok jeg fri for å kjøre ned Romsdalen bare for å se hvordan det så ut her, forteller han.

– Jeg tok ferge fra Åndalsnes til Innfjorden og møtte uanmeldt opp hos Sørli-familien i Måndalen. Men det streift meg ikke et sekund at det var her jeg skulle slå meg til ro, sier Tim på sin bemerkelsesverdige gode norsk. I løpet av de tre årene i Norge, snakker både han og kona norsk nesten uten aksept. De to barna snakker perfekt engelsk og norsk, og veksler mellom de to språkene

”Det er like enkelt å organisere en konsert i Paris fra Måndalen som fra Oslo”

Ledig stilling

Det varte ikke lenge før Tim Rishton fikk snusen i den ledige stillingen som organist i prestegjeldet. Han søkte og fikk stillingen.

To uker før den dramatiske nyttårshelga i 1991 var familien på plass i Rauma. Og de fikk en lite tiltalende velkomsthilsen.

– Huset vi først leide, fikk blåst av taket i den voldsomme stormen, slik at vi måtte evakuere. En uke senere oppdaget vi at alle sakene våre som vi hadde lagret i kjelleren i huset var ødelagt i den etterfølgende oversvømmelsen. Det var bittert, ingenting var forsikret, sier Rishton.

– Det første året var i det hele tatt ganske rotete. I løpet av få måneder bodde vi i seks forskjellige hus.

– Men vi opparbeidet oss raskt en god vennkrets. Vi følte at det var lett å bli en del av samfunnet her.

Nei til konkurranse

Aldri har Tim Rishton deltatt i musikkkonkurranser. Selv ikke da han og kona for noen år siden slet med trang økonomi, ville han «medlate seg» til å vinne konkurranser som kunne gi store pengesummer i premie. For vinne, det ville han helt sikkert ha gjort. Fra hele verden kommer det stadig vekk forespørsler om konkurransedelatelse. Alltid svarer Tim Rishton nei.

– Det er ikke konkurranse musikk dreier seg om, sier han rolig og med største selvfølgelighet. Og når han har bestemt seg for noe, er han ikke til å rikke. Det fastslår kona Tracy.

Tim Rishton har sju års høyere musikkutdannelse fra universiteter i England og i Wales. Han begynte på sin doktorgrad bare 23 år gammel. Hans velformede og verdifulle hender og fingre er ettertraktet blant plateprodusenter. Opp gjennom årene har han spilt inn mange plater. Han har også hatt mange oppdrag for både BBC og NRK.

– Jeg har ikke forsikret fingrene mine enda. Men det må jeg snart se å gjøre. Hvis jeg mister en fingertupp betyr det jo at jeg er krøpling i forhold til yrket mitt.

– Men jeg er alltid veldig forsiktig med fingrene mine og behandler dem forsiktig. Stikker dem for eksempel aldri inn i en sprekk uten videre.

I fjor ble den eminente organisten «headhunnet» for å lede

Tim Rishton fra England er en av verdens mest ettertraktede og beste organister. Sammen med kone og to barn har han bosatt seg i Søvika i Måndalen – for godt.

et helt nytt musikk-institutt i samarbeid med Nord-Norge Musikkonservatorium i Tromsø og Soltun folkehøyskole i Vesterålen. – Hiittil har det vært store mangler innen organist-utdanningen i Norge. Det nyetablerte instituttet skal arbeide spesielt med etterutdanning og rekruttering av organister, forteller en entusiastisk Rishton.

Ikke bare orgel

Men den travle organisten tenker ikke bare på orgeltoner og tangenter. Ikke minst tar familien mye av tiden. En rolig sommerdag liker han godt å ta en fisketur på fjorden med båten han har liggende i fjæra nedenfor huset i Søvika. Dessuten liker han å fotografere. På toppen av alt er han meget stolt over sin nye rekord på langrennski:

– Nå greier jeg å stå oppreist i mer enn to minutter av gangen – på flat mark, ler han selvironisk.

– Det er nok å styre med. Nå har jeg tenkt å innføre 30 timers dager og åtte dagers uke for å rekke alt.

Den energiske orgelspilleren har også planer om å skrive bok. En bok om alle de morsomme opplevelsene og rare hendelsene som har oppstått i forbindelse med den endeløse rekken av konserter han har holdt opp gjennom årene. Under fjorårets stiftsmøte for Møre bispedømme holdt han et humoristisk foredrag om «katastrofene» som fra tid til annen har oppstått. Presteskapet fra Møre fikk blant annet høre denne historien:

– Det skjedde under en litt større konsert i Wales, i forbindelse med et besøk av Prinsen av Wales, Prins Charles. Konserten ble overført direkte på TV. Damen som bladde notene for meg var en dame mildt sagt i største laget, og jeg tviler på om hun i det hele tatt hadde bladd noter for noen tidligere. Først satte hun seg nemlig ned på orgelkrakken og okkuperte omtrent 80 prosent av plassen. Jeg ble sittende og vippe på

kanten som en smågutt. Midt under konserten orket hun tydeligvis ikke å holde beina strake lenger. Hun plasserte dem likegodt ned på pedalene, med den ulyden det medførte. Samtidig som jeg konsentrerte meg om spillingen, forsøkte jeg fortvilt å sparke beina hennes bort.

– Og ikke nok med det. Blateknikken hennes var ikke akkurat førsteklases. Da hun bladde om, holdt hun hånden foran papiret lenge og vel slik at jeg umulig fikk med meg det som sto på notearkene.

Tim Rishton husker tilbake på hendelsen med et smil. Og han tror ikke Prinsen merket så mye til dramatikken som utspilte seg på podiet.

Hans smektende orgeltoner blir ikke alltid oppført i slike pompøse sammenhenger. Men Tim Rishton legger minst like mye av sjelen sin i arbeidet som organist i Raumas kirker. Og her i kommunen kan folket oppleve en av verdens mest ettertraktede organister hver eneste uke, året rundt – helt gratis.